

PRESERVING ETHNIC IDENTITY VERSUS SOCIAL INTEGRATION OF THE ROMA COMMUNITIES

Gheorghe Dejeu, Assist. Prof., PhD, University of Oradea

Abstract: The analysis is based on data collected from the second and third year students ,majoring in Sociology and Social Work at the Faculty of Social Sciences in Oradea, in March 2014 and also on the data obtained by direct observation as a participant observer of the phenomenon of social integration dynamics of the Roma community in the town of Tinca , Bihor county, in the past 25 years . Highlighted is the role of social mechanisms and institutions in social integration : protestant churches (Baptist and Pentecostal), Day Centre, Multifunctional soup kitchens , kindergarten, school and medical clinic .

The survey methods used : observation , interview , focus group, all the mentioned institutions , interviews with mayors and the Roma advisor , Romani language teacher at the " Nicolae Jiga " school in the town of Tinca , representatives from local and religious leaders , Foundation Director " Romanian Relife " .

We also studied a large quantity of documents from the archives of the Town Hall , from citizens, old photographs, with a special mention of an interview with the eldest representative of the Roma community .

Noted that the analysis took into account economic status, cultural issues, the migration in Western European countries for financial resources with the social effects of this phenomenon, family stability versus divorce , children's education, the rate of school dropout and last but not least , considerations on relationships between the Roma community and the ethnic majority of that area, and also the evolution of the criminal activity phenomenon in the Roma community .

The complexity of the study derives not only from the multitude of issues concerning the Roma community's social life , but also taking into account the Romas community large number of 1200 people, which makes it one of the most significant Roma communities in Bihor County .

Keywords: community , social life , social institutions , Roma , Gypsy , religion , integration, ethnic identity , ethnic culture , ethnic relations .

Comunitatea minoritarilor etnici romi din localitatea Tinca, Jud. Bihor desi prezinta similitudini cu alte comunitati de romi din tara, este in multe privinte atipica. Datorita acestui fapt se pot identifica diferente majore fata de evolutiile altor grupuri de romi. Prin urmare ceea ce sustine Claude Levi Strauss in a sa antropologie structurala cu privire la faptul ca o realitate sociala poate fi identificata intr-un loc si la un timp anume si este riscant sa se generalizeze, se verifica si in acest caz.

Grupul etnic minoritar este definit ca fiind un grup sau subgroup social coeziv caracterizat printr-o traditie culturala proprie distinct fata de majoritate, vorbeste o limba proprie diferita de cea a majoritatii si foarte important, are simtul identitatii ca grup sau subgroup.

Identitatea etnică

Identitatea etnica este subordonata identitatii nationale de care difera in primul rand prin teritoriul pe care se manifesta, prin numarul indivizilor si prin nivelul de aplicare. Intre grupul minoritar etnic si natiune se stabilesc relatii in cadrul unor norme decise cel mai

adesea prin hotararile majoritatilor care sunt de altfel responsabile pentru a asigura un cadru propice protejarii intereselor minoritatilor.

Nu consideram ca ar folosi demersului de fata o incursiune in multimea definitiilor identitatii entice si a evolutiei intelegerii acestui concept. Conceptul de identitate sociala este definit conform teoriei identitatii sociale de catre Barbara Kinket(Levels of ethnic self identification in Social Psychology Quartely.Pg.340) “ ca fiind constienta apartenentei la un grup cu care impartaseste valori de semnificatie emotionala”.

Identitatea etnica este deci un produs care se construiește continuu fiind rezultatul manifestarii relatiilor intre indivizii apartinand grupului etnic precum si a relatiilor cu grupul majoritar ori aceste relatii sunt aplicatii concrete ale comportamentelor sociale ale indivizilor.

Se stie insa ca aceste comportamente sociale sunt determinate si influentate de o multitudine de variabile pe care vom incerca sa le identificam in comunitatea de romi din Tinca. Aceste variabile determina ca identitatea etnica sa fie un proces dinamic, schimbator, adaptativ ce poate evolua sau inspre integrare (poate asimilare) sau inspre enclavizare (separare, marginalizare, excludiune).

In literature de specialitate sunt citate doua sensuri ale identificarii: ineficarea cuiva si identicarea cu cineva. In timp ce intelesul identificarii cuiva este relative facil de inteles, identificarea cu cineva ne conduce la ideea unei decizii de a ne include intr-o categorie sau un grup iar aceasta decizie are semnificatie emotionala si evaluativa.

Pornind de la definirea identitatii entice ca fiind un process dinamic este de la sine inteles ca indivizii ce compun grupurile entice minoritare sunt preocupati permanent de constructia si adaptarea identitatii entice la scopurile grupului respectiv. Problema compatibilizarii obiectivelor sau scopurilor grupului majoritar si a grupurilor entice minoritare este una foarte serioasa pentru ca armonizand obiectivele (integrarea sociala de exemplu) acestea pot fi indeplinite, sau, in situatia cand obiectivele sunt diferite sau au alte intelesuri pot genera conflicte interetnice.

Doua grupuri entice diferite pot fi analizate din perspective multiple; diferite de rasa, de limba, de nivel de educatie, de status economic, de cultura, aspect privind traditiile, religie, stilul de viata, familie, conditii de locuit, meserii, proprietati.

Toate acestea sunt trasaturi care genereaza statusuri sociale iar actorii sociali prin ceea ce numim comportament social “ interpreteaza “ roluri sociale.

Statusul si rolul social defines pozitia si functia unui individ intr-o structura sociala, iar acestea sunt schimbatoare. Este fireasca tendinta actorilor sociali, indivizi si comunitati sa faca eforturi de a se situa cat mai avantajos in cadrul structurii sociale. Aceasta dinamica in ierarhia sociala este insa constransa de un cadru normative menit sa franeze tentatia spre abuz.

Identitatea de grup presupune un numar minim de indivizi care impartasesc aceeasi cultura, traditii, teritoriu, religie etc. Este importanta marimea comunitatii etnice ca o conditie pentru generarea unei constiinte collective si asumarea unei identitati proprii grupului.

Grupul etnic minoritar al romilor din Tinca

Cu referire la comunitatea de romi din Tinca date sunt diverse si disproportionat diferite. Referindu-se la populatia de romi din Bihor Olah Serban si Baltatescu Sergiu (Nevoi si servicii sociale in comunitatile de romi. Studiu calitativ in municipiul Oradea si judetul

Bihor.Revista de asistenta sociala nr.3-4 /2008) fac urmatoarea mentiune “ In judetul Bihor,municipiul Oradea fiind resedinta de judet,din punctual de vedere a ponderii romilor in totalul populatiei este pe locul 3 in Romania (cu aproximativ 4 %) dupa judetul Mures cu 6% si Sibiu 4,5%.In judetul Bihor traiesc aproximativ 30.200 de romi.In Oradea aproximativ 6000 la o populatie de aproximativ 210.000 locuitori.Cele mai mari concentrari de romi din judetul Bihor sunt in localitatile Sacuieni (3.700),Tinca(2.500),Diodig(1.500),Batar(1.500), Sanmartin (1.070),Alesd (1.000) , Suplacu de Barcau (900),Ineu (850)”.

Aceeasi autori constata ca numarul romilor din Romania,conform recensamantului din 2002 este de 530.000 iar conform altor surse care nu sunt citate numarul acestora ar varia intre 1,5 si 2,5 milioane.Conform acelorasi autori “ Romania are cea mai mare populatie de romi din Europa,cifrele mergand de la 1 la 2 milioane.Mari populatii de romi(intre 400.000 si 1 milion) traiesc in Ungaria,Bulgaria,Slovia,Turcia si Serbia. Cea mai mare populatie de romi din Europa Occidentala se gaseste in Spania (630.000),Franta (310.000) , Germania (70.000),Italia (130.000). “

In total intre 7 si 9 milioane de romi traiesc in Europa,o populatie egala cu cea a Suediei sau a Austriei.Populatia roma prezinta caracteristici special in functie de zona europeana unde sunt stabiliti.Prin traditie este o populatie saraca cu un status social scazut cu o mare expunere la discriminare si excluziune sociala.

Profesor Radu Turla in lucrarea “ Comuna Tinca scoala si oamenii sai “ publicata la editura Aureo Oradea 2012 (ISBN -978-606-8382-48-7),pag 18,referindu-se la populatie consemneaza urmatoarele:”Comuna Tinca are o populatie de 7.480 locuitori din care 4.970 sunt romani,1350 maghiari si 1160 romi.Localitatea de resedinta are 4340 locuitori din care 2593 romani,886 maghiari si 756 de etnie roma.Satul Gurbediu are 1228 de locuitori din care 1013 romani,42 maghiari si 173 romi.Satul Girisul Negru are 798 locuitori din care 711 romani,3 maghiari si 84 romi.In Rapa locuiesc 640 de oameni din care 590 sunt romani ,4 maghiari si 46 de romi.Satul Belfir are o populatie de 568 locuitori, din care 63 sunt romani , 406 maghiari si 99 romi”

In documentarea proprie la Primaria din Tinca si in comunitatea de romi am constatat urmatoarea situatie:in Tinca traiesc 7.490 locuitori cu urmatoarea structura etnica:66,44% romani,18% maghiari si 15,5% romi.Dupa cum se vede datele sunt semnificativ diferite fata de cele consemnate de Olah si Baltatescu in 2008.Consider corecte datele proprii avand in vedere modalitatea prin care s-a ajuns la aceste date,adica documentarea directa pe teren.

Un procent de 15,5% romi din populatia totala este semnificativ mai mare decat media nationala si de cat media pe judet,ceea ce indica importanta acestei comunitati pentru viata sociala din localitate.Acest procent este un argument in favoarea afirmarii identitatii etnice de grup pentru comunitatea de romi din Tinca.Identityta etnica se genereaza si se manifesta in functie de caracteristici locale;raporturile cu majoritarii ,diferentele de status economic,diferente in ce priveste nivelul de educatie,religia practicata si alte elemente locale.

Instituii sociale în comunitatea de romi

O importanta deosebita in afirmarea si upadarea identitatii etnice in comunitatea de romi din Tinca o au institutiile nou aparute in comunitate care au un mare impact social si care au schimbat fundamental atat comportamentul social al indivizilor cat si ceea ce este

foarte important aspiratiile oamenilor. Deci o prezentare concisa a institutiilor aparute recent in peisajul social al comunitatii de romi este necesara pentru intelegerea vietii sociale a comunitatii.

Prima institutie proprie comunitatii de romi a aparut imediat dupa revolutia din Decembrie 1989 si a fost o Biserica Baptista fondata de un misionar American de origine romana din zona. Acesta a pus bazele unor organizatii prin care a distribuit ajutoare americane colectate in SUA membrilor comunitatii de romi. Concomitent a sustinut o intensa activitate de educatie religioasa in comunitatea de romi astfel ca un numar semnificativ de romi s-au convertit la culte neoprotestante (baptisti si pentecostali).

In prezent intre 80 si 85% dintre cei 1.200 de romi din comunitate sunt practicanti ai acestor culte in doua biserici baptiste si una pentecostala. Consecintele asumarii si practicarii acestor religii de catre o populatie care inainte nu se manifesta din punct de vedere religios au fost de natura a le schimba substantial comportamentul social. Acest fapt a determinat o reprojectare a raporturilor dintre indivizi precum si a relatiilor dintre minoritari si majoritari. In prezent conform constatarilor politistilor in localitate, fenomenul infractiional in comunitatea de romi este comparabil cu cel constatat la majoritari, ceea ce era de neimaginat in urma cu 20 de ani.

Contributia asumarii religiei la consolidarea identitatii etnice poate fi considerate cel mai important element in aceasta privinta.

Implicarea sociala a bisericilor s-a realizat prin gradinita care a inceput sa functioneze pe langa una din biserici si a carei functionare este sustinuta financiar prin biserica (de asemenea pe langa Biserica Pentecostala a fost organizata si a inceput sa functioneze asociatia PRO-ROMA care a deschis si sub auspiciile careia functioneaza Scoala Primara Pro-Roma finantata printr-o organizatie olandeza. In scoala Pro-Roma sunt inscrisi 110 copii in ciclul primar iar 60 de copii sunt inscrisi la gradinita. Aceste institutii functioneaza in cladiri nou construite corespunzatoare cu toate punctele de vedere iar cadrele didactice sunt platite de la bugetul din stat).

In sfarsit, pe langa cea de-a treia biserica neoprotestanta care este autonoma fiind fondata si administrata chiar de catre membrii comunitatii de romi si care frecventata de cel mai mare numar de credinciosi, s-a deschis o cantina sociala unde se pregateste zilnic mancare pentru 40 de copii dintre cei mai afectati de saracie din cadrul comunitatii.

Un observator atent va identifica in comportamentul social al romilor elementele unei etici de tip protestant asemanatoare celei descrise de Max Weber in : “ Etica protestanta si spiritul capitalismului” , desigur la alta scara si cu efecte diferite fara de cele mentioante de Weber care sunt in asa raspunzatoare de dezvoltarea comunitara si fara in doiala acest aspect se repercuteaza pozitiv asupra sentimentului identitatii etnice.

Institutiile mentionate mai sus sunt pe nivelul al doilea care importanta in ceea ce priveste consolidarea sentimentului de identitate etnica de grup minoritar pentru romii din Tinca.

Centrul medical comunitar este o institutie de foarte mare importanta sociala care a aparut recent si este rezultatul implicarii si eforturilor organizatiei Romanian Relief care ii asigura si functionarea si plata salariilor specialistilor care isi desfasoara activitatea in clinica. Este vorba despre medic de familie, medic ginecolog, psiholog-consilier si personalul aferent. Serviciile medicale si de consiliere psihologica sunt asigurate in mod gratuit si la cele

mai inalte standarde de calitate. Importanta acestei institutii prin serviciile pe care le ofera in comunitate se datoreaza serviciilor pe care le ofera in comunitate si care conduc inspre cresterea standardului de sanatate si civic si nu in ultimul rand in ceea ce priveste asigurarea unui nivel acceptabil de educatie pentru sanatate. Toate acestea se rasfrang asupra standardului de viata imbunatatind calitatea vietii membrilor comunitatii.

Preocuparile privind educatia copiilor se reflecta in cresterea constanta a nivelului educational, prevenirea analfabetismului la tanara generatie cu toate problemele care apar si se manifesta mai ales prin abandon temporar la copiii care isi insotesc parintii cand acestia migreaza in Europa Occidentala in cautare de lucru. Astfel in Liceul Nicolae Jija din Tinca sunt inscrisi 277 copii romi, dintre care 123 in ciclul primar, 146 in cel gimnazial si doar 8 in ciclul liceal.

Principala motivatie pentru alfabetizare pentru membrii comunitatii rome este dorinta acestora de a obtine permisul de conducere auto. Aceasta este explicatia faptului ca majoritatea abandoneaza procesul educational dupa parcurgerea ciclului gimnazial. Pentru ai motiva sa continue scoala ar fi folositor sa se organizeze cursuri de calificare intr-o meserie insa din cauza lipsei locurilor de munca care sa reclame personal calificat in localitate acest lucru nu se intampla.

In concluzie, scoala constituie un alt element important pentru dezvoltarea comunitara si intarirea sentimentului identitatii etnice.

In galleria institutiilor prezentate s-a adaugat in toamna anului 2013 “ Centrul multifunctional “ – o institutie care functioneaza intr-o cladire cocheta in care vor putea fi organizate tot felul de activitati comunitare , cursuri , conferinte , activitati de club, intalniri ale femeilor etc. Institutia a luat fiinta la initiativa ambasadorului Frantei la Bucuresti care a vizitat comunitatea in vara anului 2013 in urma problemelor aparute ca o consecinta a valurilor massive de migratie a unui mare numar de romi din Tinca in regiunea Lion din Franta. Consiliul local a atribuit cu titlul gratuit terenul iar partea franceza a contribuit cu resursele financiare necesare constructiei.

Toate institutiile comunitare prezentate anterior au luat fiinta in ultimii 20 de ani si sunt menite sa deserveasca o comunitate de 1.200 de persoane.

Evident ca toate aceste eforturi ar fi avut rezultate slabe daca saracia , principal problema cu care se confrunta minoritatea nu ar fi fost rezolvata. Conditiiile locale nu sunt in masura sa satisfaca nevoia de resurse a comunitatii, cu atat mai mult cu cat unitatile economice lipsesc singura activitate din care se castiga este agricultura. In aceste conditii este de inteles ca o mare parte din comunitate, cei de varsta activa economica au fost pusi in situatia de a specula oportunitati de a castiga bani.

Valuri de migrație

a. Primul val

Lipsa locurilor de munca, pe plan local, impreuna cu experientele favorabile pe care le-au trait cei care au migrat in Occident pentru a cauta de lucru, au facut ca in anul 2007, dupa aderarea Romaniei la Uniunea Europeana, un grup restrans de tineri romi din Tinca s-au alaturat altor romi din judetul Bihor care mai fusesera si inainte plecati in Franta si au migrat la Lyon, in Franta, in cautare de lucru sau/si resurse.

Dupa o perioada de doua luni s-au intors in comunitatea matca cu bani si obiecte (mai ales imbracaminte si aparate electrocasnice uzate) procurate din cersit. Acest lucru a produs o contaminare masiva in comunitate, astfel ca s-au organizat intr-un grup compact de circa 20 de persoane care au plecat la Lyon. Acesta a fost primul val de migratie care a pus bazele unei adevarate navete intre Tinca si Lyon. Resursele astfel dobandite le-a schimbat viata.

Aproape in fiecare gospodarie au aparut obiecte de imbracaminte, televizoare, aparatura electrocasnica pe care generatiile anterioare nici nu visau sa le aiba. Primul val a avut ca si consecinta dotarea gospodariilor cu aparatura electrocasnica, lucru care a determinat aparitia unui nou mod de viata care a impus si adaptarea constiintei sociale de grup la noile conditii, generand modificari de statusuri si roluri sociale si deci o noua identitate etnica a comunitatii de romi. Fenomenul s-a accentuat in perioada urmatoare, astfel ca tot mai multi romi au emigrat temporar pentru a accesa resursele occidentului. S-a constituit astfel un fel de punte de legatura intre comunitatea matca din Tinca si “roiul” din Lyon, care ii alimentau pe cei din Tinca cu tot felul de articole de imbracaminte, de uz gospodaresc (frigidere, televizoare, masini de spalat) colectate din gunoaiile din Lyon.

b. Al doilea val

In perioada 2009- 2010 efectele economice ale crizei financiare au fost motive in plus pentru constituirea “celui de-al II-lea val de migratie”.

In aceasta perioada, obiectivele celor mai multi erau legate de dorinta de a-si cumpara automobile. Evident pentru aceasta aveau nevoie de bani si cum ei nu sunt calificati ca sa poata presta o munca calificata au recurs la cersit si probabil la furt (desi nu recunosc acest lucru) si la prostitutie (e doar o presupunere).

Vizibil este faptul ca in doar cateva luni, in aceasta perioada, in Tinca au aparut numeroase automobile cu numere de inmatriculare de Franta, cumparate de ocazie si care circula si acum prin zona.

Se poate spune ca “al II-lea val” (fara nici o legatura cu “valurile” lui Tofler) a produs “motorizarea comunitatii”.

“Fenomenul motorizarii” s-a produs atat de accelerat, intr-o perioada foarte scurta de timp, incat in perioada celor doi ani, aproape fiecare familie (gospodarie) a achizitionat un automobile vechi.

Urmările in plan social sunt si ele surprinzătoare- nevoia de a putea utiliza automobilele a determinat ca in decurs de un an (in anul 2010), 38 de romi sa obtina premise de conducere auto.

Nevoia de a obtine premise de conducere auto a determinat o reconsiderare a atitudinii fata de scoala, care le asigura alfabetizare si un nivel minim de educatie necesar pentru a putea participa la examenul in vederea obtinerii permisului auto.

Cresterea nivelului de educatie influenteaza in mod evident arhitectura identitatii entice de grup minoritar.

Dupa declansarea crizei, la conditiile locale (lipsa locurilor de munca si a resurselor) s-au addaugat si conditii din ce in ce mai nefavorabile social la nivel national, ceea ce a facut ca nivelul de trai (intr-o comunitate si asa afectata de saracie) sa fie afectat. Beneficiind de experiente anterioare, tot mai multi membrii ai comunitatii de romi din Tinca, au constientizat decalajul economic si social si in aceste conditii a aparut tot mai presanta

tentatia de a fructifica modalitatea facila de a acumula resurse din occident, speculand atat o atitudine sociala extreme de permisiva a occidentalilor, cat si limite ale sistemelor normative din Uniunea Europeana.

In acest sens ceea ce consemneaza Jose Echkenazi (Ghidul UE, pagina 29) si anume ca “discriminarile pe motiv de nationalitate” sunt situate pe pozitia a II- a intr-un clasament al petitiilor examinate de Parlamentul UE la categoria drepturile cetatenilor, este un argument care explica retinerea autoritatilor occidentale de a lua atitudine fata de practice, precum cersitul, furtisaguri marunte, prostitutie, “indeletniciri” ale migrantilor.

Totodata, in cdrul normative comunitar nu exista nici o dispozitie referitoare la conditiile de admitere, angajare si sejur ale muncitorilor din tarile terte (Ghidul UE, pagina 130).

Prudenta tarilor UE, atunci cand isi elaboreaza politicile de imigratie se explica prin interesul enorm pentru viitor, avand in vedere faptul ca “studii de prognoza sociala apreciaza ca intre anii 2010- 2030, scaderea populatiei active in UE, va determina o diminuare a numarului de muncitori de ordinal a 20 milioane” (Ghidul UE, pagina 130).

In conditiile in care Europa Occidentala se confrunta cu un intens process de imbatranire a populatiei asociat cu o natalitate extreme de scazuta, o primenire prin aport de populatie tanara din Europa de Est este benefica daca nu chiar vitala pentru viitor.

In prezent insa, romii se confrunta cu rezerve serioase de a fi acceptati. Este neindoielnic ca acst lucru se intampla si datorita unor stereotipii discriminatorii care persista in toate societatile din UE, dar si datorita unor cause care tin de comunitatea de romi, de cultura, de traditiile lor, precum si de modul in care se relateaza la comunitatea majoritara.

Comunitatea de romi din Tinca nu face exceptie in acest sens, iar o serie de probleme sociale care apar ca urmare a rezervei majoritarilor de a accepta minoritatea roma, continua sa persiste cu toate ca, in multe privinte, conditiile care genereaza astfel de atitudini s-au schimbat. Totusi, fata de alte comunitati, in Tinca, gradul de integrare sociala a minoritarilor romi este sensibil imbunatatit in ultimii ani, datorat mai ales activitatilor eficiente ale institutiilor nou aparute in comunitatea roma.

c. Al treilea val

Gradul de acceptare a comunitatii de romi din Tinca de catre majoritari, s-a accentuat si datorita achizitiilor in comportamentul social al minoritarilor ca urmare a imbunatatirii a infrastructurii si a conditiilor de locuit. Construirea de locuinte corespunzatoare a fost avantajata de faptul ca prin decizii ale Consiliului Local Tinca, romii au primit cu titlu gratuit loturi de teren in proprietate personala, in vederea construirii de locuinte, intr-o zona in care infrastructura (apa, canal, electricitate, drumuri) era rezolvata.

Ca urmare a acestei situatii, in comunitatea de romi din Tinca s-a produs un al III- lea val de emigratie in scopul acumularii de resurse pentru construirea de case. De aceasta data migratia s-a facut cu familia intreaga pentru ca, din experientele anterioare romii au invatat ca femeile si copiii sunt mai eficienti facand bani mai repede si mai usor din cersit. Barbatii participanti la focus grup pretend ca ei muncesc la curatenie, fac munci necalificate sezoniere, fac afaceri cu automobile si cu fier vechi.

In prezent 150 de familii, ceea ce inseamna aproximativ 300 de adulti, impreuna cu copiii (putem socoti o medie de 4- 5 copii/ familie), deci mai mult de jumătate din membrii

comunitatii de romi din Tinca sunt migrati (mai ales in Lyon, Franta, dar si in Marea Britanie).

Ne putem inchipui impactul social in comunitatile gazda si ar fi interesant de facut un studiu pe aceasta tema in comunitatile din Franta si Marea Britanie. De altfel, o reactie la acest fenomen este si interventia ambasadorului Frantei la Bucuresti, care a vizitat comunitatea de romi din Tinca in vara anului 2013 si care a organizat actiuni, impreuna cu Primaria Tinca, in vederea stoparii sau a diminuarii fenomenului migratiei si a incurajarii sedentarizarii romilor in comunitatile de bastina, actiuni materializate prin construirea “Centrului Multifunctional” in perimetrul comunitatii de romi.

Efectele sociale in comunitate determinate de cel de-al III-lea val de migratie sunt spectaculoase, atat in Tinca si credem ca si in Lyon, tinta predilecta a romilor din Tinca. In Tinca, in cartierul romilor peste 100 de case sunt in diferite stadii de constructive. Acest lucru este benefic si pentru romii ramasi acasa, care, in felul acesta au de lucru si deci castiga bani. Cei plecati se intorc dupa 3- 6 luni si investesc toate resursele in construirea de case, dupa care pleaca din nou. Mentionam faptul ca atunci cand a fost intrebat ce fel de munca face acolo, un respondent a spus ca “nu poate divulga secretul”, ceea ce ne indreptateste sa presupunem ca activitatile lor sunt la limita legii si ca in felul acesta deranjeaza rutina vietii sociale a comunitatilor in care ajung.

O alta consecinta in plan social se resimte in scolile din Tinca. Din cauza faptului ca parintii sunt insotiti de copii pe perioada migratiei, acestia absenteaza lungi perioade de timp de la scoala. Cu toate ca in perioada in care au rezidenta in Occident, o parte dintre copii sunt inscrisi si frecventeaza scoli special organizate pentru emigrant, datorita diferentelor de programa scolara, de cultura, de dificultate de comunicare din cauza barierei lingvistice, atunci cand se intorc intampina dificultati de reintegrare in scolile romanesti. Inscrierea si frecventarea scolilor din Lyon, in cazul nostrum este legata si de un interes pecuniar stiut fiind faptul ca statul francez subventioneaza familiile pentru a le incuraja sa-si trimita copiii la scoala.

Dupa cum decurg lucrurile in prezent, cand 150 de familii din comunitatea matca sunt roite prin migratie in Europa Occidentala, obiectivul proiectului ambasadorului Frantei, prin construirea Centrului Multifunctional, de sedentarizare a romilor in Tinca nu pare sa fi fost atins. Romii din Tinca nu pot fi pacaliti cu acadele dupa ce au gustat din mierea occidentului.

Desi obiectivul celui de-al III-lea val de migratie, cel de constructive de locuinte este in mare masura realizat, nu sunt elemente care sa ne faca optimisti ca valurile de migratie nu vor continua, atata timp cat exista mari decalaje de dezvoltare si de nivel de trai intre occident si “acasa”. Deduce ca atata timp cat romii au de castigat din faptul ca sunt un grup etnic minoritar predispus la acte discriminatorii din partea majoritarilor, nu au nici un interes sa accepte integrarea sociala in societatea majoritara pentru ca in felul acesta si-ar pierde din privilegii.

In consecinta constructia identitara prin crearea si mentinerea unei constiinte collective de grup etnic minoritar, urmareste conservarea in mare masura a culturii proprii grupului etnic minoritar. Desi in multe privinte s-au facut progrese remarcabile de atenuare a decalajului de status economic, de nivel de trai intre membrii comunitatii de romi din Tinca si comunitatea majoritarilor, ceea ce s-a concretizat intr-un anumit grad de integrare sociala a

acestora, romii si-au propus alte obiective (dovada este apetenta cu care continua sa migreze in tarile Europei Occidentale).

Mai mult sau mai putin constient tinta lor de integrare pare sa fie acum societatea occidentala la al carui nivel de trai aspira, fara a fi inasa dispusi sa faca pasii firesti pentru atingerea acestui obiectiv.

Cum va evolua fenomenul integrarii sociale a romilor si care dintre societati integrarea se va realiza, precum si in ce fel va evolua efortul reconstructiei identitatii entice a acestei minoritatieste greu de apreciat. Dificultatea este amplificata si de faptul ca romii reprezinta o etnica extrem de heterogena (poate si datorita capacitatii extraordinare de a se adapta la orice situatie si de specula orice oportunitate).

Concluzii

Constructia si manifestarea identitatii entice de grup etnic minoritar este un process dynamic, complex , care depinde in mare masura de profilul personalitatii de baza a comunitatii. In cazul nostrum este stiut faptul ca una din trasaturile fundamentale ale personalitatii de baza este pasiunea, modul extrovertit in care se manifesta in viata sociala, ceea ce face ca procesul de elaborare si conservare a identitatii entice sa fie unul spectaculos, de multe ori surprinzator.

Anumite elemente culturale, transmise din generatie in generatie, fixate ancestral in comportamentul social al etnicilor romi determina un anumit grad de inertie sociala vizibil in manifestarea identitatii entice.

Evolutia si modelarea identitatii entice de grup minoritar sunt elemente care dovedesc capacitatea de integrare sociala si/sau rezistenta la asimilare a unui grup etnic minoritar.

Modelarea identitatii entice de grup minoritar este dovada capacitatii de adaptare a grupului etnic minoritar la dinamica schimbarilor din societate.

Identitatea etnica a romilor este departe de a fi una minoritara, dimpotriva, prezinta un polimorfism accentuat, atat din cauza heterogenitatii comunitatii, cat si din cauza raspandirii teritoriale. Din motivele enuntate, constructia unei identitati entice nationale unitare a romilor este putin probabila.

Pentru armonizarea relatiilor interetnice intre comunitatile de romi si comunitatile majoritare trebuiesc avute in vedere in primul rand elemente caracteristice locale commune si identificarea unor obiective posibil commune.

Comunitatea etnica comunitara a romilor din Tinca este in multe privinte bine integrate in comunitatea majoritara atat datorita eforturilor proprii, cat mai ales datorita activitatilor eficiente ale institutiilor sociale nou create amintite (cu ajutor substantial din afara comunitatii), precum si datorita schimbarilor in comportamentul social al majoritarilor determinat de diminuarea decalajelor dintre cele doua comunitati, ceea ce a dus la un grad mare de acceptare din partea majoritarilor.

BIBLIOGRAFIE:

Achim Miha, Antropologie culturală, Ed. Dacia 2002

Angus Fraser, Țigani, Ed. Humanitas 2008

Dominique Pelassy, Cum să comparăm națiunile, Ed. Alternative 1993

Dominique Colas, Genealogia fanatismului și a societății civile, Ed. Nemira 1998

Jose Echkenazi, Ghidul uniunii europene, Ed. Niculescu 2008

Richard D. Lewis, Să cunoaștem mai bine popoarele lumii, Ed. Niculescu 2005

Walter Kolarz, Mituri și realități în Europa de est, Ed. Polirom 2003

Ghid al multiculturalității, Ed. Solstițiu 2000

Revista de asistență socială nr 3-4, 2008